

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „О И Т“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИКС“

ЗА СПЕЦ: Всички специалности без „МИО“; ОКС „бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 4

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	168
В т.ч.:	
• ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОНСУЛТАЦИИ	6
• САМОПОДГОТОВКА	162

Изготвил програмата:

1. ....
(Доц. д-р Ваньо Гаргов)

Ръководител катедра: .....
„Катедра, от която е програмата“ (Проф. д-р Зоя Младенова)

I. АНОТАЦИЯ

Курсът по Международен икономикс е естествено продължение на проблематиката, изучавана от студентите по Микроикономика, Макроикономика, Стопанска история, История на икономическата мисъл и други фундаментални стопански дисциплини. По степен на сложност той е на междинно равнище, а по съдържание, обхват и структура тематичните единици съответстват на световните стандарти по тази дисциплина, четена в реномираните икономически факултети. Условно темите са групирани в три раздела – „Теория на международната търговия“, „Основи на теорията за международните финанси“ и „Роля на външноикономическия сектор в структурата на общото макроикономическо равновесие“.

В съдържателно отношение основните акценти са поставени върху аналитичното представяне на съвременните теоретични концепции за международната търговия, международните финанси и външноикономическата политика. Успешното завършване на курса по Международен икономикс предполага натрупване на теоретичен потенциал у студентите, който разширява способностите им с по-голяма лекота да задълбочават знанията си в перспектива по сходни икономически дисциплини като Техника на външотърговските операции, Митническа политика, Международни икономически отношения и други, изучавани в по-горните курсове. Почти във всяка тема е отделено място на въпросите, засягащи теоретичните и практически страни на външноикономическите детерминанти на прехода към пазарна икономика у нас, за да могат студентите критично да осмислят и обобщят резултатите от стопанските реформи в България в контекста на членството в ЕС. През призмата на макроикономическата интерпретация на вътрешното и външното равновесие се разглеждат възможностите и ефективността на фискалната, паричната и валутната политики в различна търговска среда и при различен валутен режим. Абстрактно-математическото преподаване на материала се допълва от конкретна емпирично-статистическа апробация на теоретичните принципи и тестване на тяхната валидност в условията на глобализация и конвергиране на българската икономика в европейското икономическо пространство. Целта е студентите да развият аналитични умения и да формират оценъчни навици при интерпретиране на конфликтни ситуации каквито са днешните сътресения на международните дългови пазари, огромните платежни дисбаланси, механизмът и последиците от пренасянето на икономически смущения по време на последната икономическа криза, както и перспективите пред европейската интеграция и единната европейска валута.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1	Тема 1. ОСНОВИ НА ТЕОРИЯТА ЗА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ 1.1 Ранни представи за международната търговия и за необходимостта от протекционизъм. 1.2 Меркантилизъм. 1.3 Концепция на Адам Смит за абсолютните предимства. 1.4 Хипотеза на Д. Рикардо за сравнителните предимства. Недостатъци и подобрения в модела на Д. Рикардо. 1.5 Дебатът за сравнителните предимства на България в международната търговия.
2	Тема 2. НЕОКЛАСИЧЕСКИ АНАЛИЗ И НОВИ ТЕОРИИ ЗА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ 2.1 Неокласически анализ на международната търговия – специализация и търговия при постоянни и при нарастващи алтернативни разходи. 2.2 Производствено и потребителско равновесие – анализ на изгодите от участие на страните в международната търговия. 2.3 Факторни основи на международната търговия – теорема на Хекшер – Олин - Самуелсън, международната търговия и приспособяването на международните цени, „парадокс на Леонтиев“. 2.4 Динамичен подход към международната търговия.
3	Тема 3. МИТНИЧЕСКИ ПРОТЕКЦИОНИЗЪМ 3.1 Икономическа същност и функции на митото, видове мита. 3.2 Номинални и реални ефекти от налагането на мита върху вноса – модел за “малка” страна. 3.3 Номинални и реални ефекти за “голяма” страна. 3.4 Равнища на митническа защита. 3.5 Аргументи в полза на митническия протекционизъм и съображения против използването на мита в международната търговия. 3.6 Митническа политика на България през XX век.
4	Тема 4. НЕТАРИФНИ ОГРАНИЧЕНИЯ В МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ 4.1 Видове нетарифни ограничения. 4.2 Количествени ограничения в международната търговия – механизъм и последици от налагането на импортна квота. 4.3 Сравнителен анализ между квотния и митническия протекционизъм. 4.4 Доброволни експортни ограничения. 4.5 Вътрешни субсидии, експортни субсидии и компенсационни такси. 4.6 Други нетарифни ограничения в международната търговия – международен ценови дъмпинг, изисквания за участие в местно производство и държавни покупки. 4.7 Нетарифни ограничения, използвани от ЕС и България.

5	<p>Тема 5. МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ В СТРУКТУРАТА НА ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ МОДЕЛИ</p> <p>5.1 Класическият модел при отворена икономика.</p> <p>5.2 Приспособяване при гъвкав и фиксиран валутен курс – спестявания, инвестиции, чист износ, валутен курс и чист отлив на капитали.</p> <p>5.3 Условие на Маршал-Лернер и особености та т.нар. „J-крива“.</p> <p>5.4 Кейнсиански макроикономически модели за отворена икономика.</p> <p>5.5 Моделът доход/разходи при отворена икономика – функция на чистия износ и мултипликатори при отворена икономика.</p> <p>5.6 Кейнсианският IS-LM модел за отворена икономика.</p> <p>5.7 Интегриран ефект на автоматичните приспособителни механизми – приспособяване чрез абсорбцията, паричен механизъм на приспособяване и синтез на механизмите.</p>
6	<p>Тема 6. ОСНОВНИ ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ</p> <p>6.1 Либерални и протекционистични вълни в модерната история на международната търговия.</p> <p>6.2 Тенденции в развитието на международната търговия през XX век.</p> <p>6.3 Институционални аспекти на регулирането на съвременната международна търговия.</p>
7	<p>Тема 7. ВАЛУТЕН ПАЗАР И ВАЛУТЕН КУРС</p> <p>7.1 Особенности, структура и организация на съвременните валутни пазари.</p> <p>7.2 Валутни сделки и валутни инструменти.</p> <p>7.3 Валутен курс – номинален, реален и ефективен валутен курс.</p> <p>7.4 Определяне на равновесния курс на валутните spot и forward пазари.</p> <p>7.5 Монетаристки и портфейлен подход към валутния курс.</p> <p>7.6 Особенности на валутния пазар и валутнокурсния режим в България в края на XX и началото на XXI в.</p>
8	<p>Тема 8. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС</p> <p>8.1 Особенности на категорията „платежен баланс – дефиниция, помощни понятия форма и правила на записванията при съставяне на платежния баланс.</p> <p>8.2 Вертикална и хоризонтална структура на платежния баланс.</p> <p>8.3 Основни раздели и салда в платежния баланс.</p> <p>8.4 Дефицитът по текущата сметка в платежния баланс на Република България.</p>
9	<p>Тема 9. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА ПРИ ФИКСИРАН И ПЛАВАЩ ВАЛУТЕН КУРС</p> <p>9.1 Валутно курсови режими – фиксиран и плаващ валутен курс, избор на валутно курсов режим.</p> <p>9.2 Макроикономическо равновесие и макроикономическа политика в отворена икономика.</p> <p>9.3 Макроикономическа политика в условията на фиксиран валутен курс – неефективност на паричната и възможности на фискалната политика.</p> <p>9.4 Вътрешно и външно равновесие при плаващ валутен курс – възможности и ограничения пред фискалната и паричната политика при плаващ валутен курс.</p> <p>9.5 Особенности на паричната и фискална политика в България след въвеждането на паричен съвет.</p>

10	<p>Тема 10. МЕЖДУНАРОДНА ВАЛУТНА СИСТЕМА</p> <p>10.1 Обхват, структура и еволюция на международната валутна система.</p> <p>10.2 Международната валутна система при златния стандарт – особености на международните платежни отношения и валутните курсове в условията на класически златен еталон и на оръзан златен стандарт.</p> <p>10.3 Особености и механизъм на функциониране на Бретън-Уудската система.</p> <p>10.4 Основни принципи на Ямайската валутна система.</p>
11	<p>Тема 11. ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ И ТНК</p> <p>11.1 Транснационалните корпорации като субект на световната икономика – същност, отличителни черти и класификация на ТНК.</p> <p>11.2 Мотиви за задгранична дейност на ТНК.</p> <p>11.3 Място на ТНК в световната икономика.</p> <p>11.4 Регулиране на ПЧИ и ТНК.</p> <p>11.5 Преки чуждестранни инвестиции и ТНК в България.</p>
12	<p>Тема 12. РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ</p> <p>12.1 Същност и методология на регионалната икономическа интеграция.</p> <p>12.2 Степени на регионална интеграция.</p> <p>12.3 Статични и динамични ефекти от регионалната интеграция – анализ на статичните ефекти от митническия съюз.</p> <p>12.4 Неокласически анализ на ефекта на митническия съюз върху благосъстоянието и динамични ефекти от регионалната интеграция.</p> <p>12.5 Предпоставки на европейската интеграция и основни етапи в развитието на ЕС.</p> <p>12.6 Европейски икономически и валутен съюз.</p> <p>12.7 Институционална система и механизъм на функциониране на ЕС.</p> <p>12.8 Последици за България от присъединяването ѝ към ЕС.</p>

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ

Обучението по Международен икономикс се осъществява чрез използването на следните електронни ресурси и дейности:

Електронни ресурси:

1. Електронен учебник по Международен икономикс;
2. Електронно учебно помагало;
3. Електронни тестове.

Електронни дейности

1. Разписание – насрочване на срещи със студентите.
2. Форум – провеждане на дискусии по различни теми в определено време.
3. Чат – писмен разговор в реално време между студентите и преподавателя в часовете за консултации.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1	Електронни тестове по всяка тема	12	96
1.2	Обобщаващ електронен тест	1	22
Общо за семестриален контрол:		13	118
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1	Изпит (присъствен тест)	1	50
Общо за сесиен контрол:		1	50
Общо за всички форми на контрол:		14	168

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронен учебник по МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИКС – авт.кол. от катедра ОИТ под общата редакция на доц. д-р В.Гаргов, 2015 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. МЕЖДУНАРОДЕН ИКОНОМИКС – авт.кол. от катедра ОИТ под общата редакция на доц. д-р В.Гаргов, изд. „Наука и икономика“ на ИУ Варна, 2010 г.
2. Paul R. Krugman, Maurice Obstfeld & Marc Melitz. International Economics: Theory and Policy, 10th Edition. Pearson Series in Economics 2015.Кийт Пилбийм. Международни финанси. Изд."FTP",С.1994.
3. Камен Миркович. Международна икономика. Изд.Тракия, 2000.
4. Милчо Стоименов. Международни финанси. РА”Очи”, С.2002 г.
5. Светослав Масларов. Валута: валутни курсове, лихвени курсове и как да ги предвиждаме. Варна: "Princers", 2001 г.